

การเพิ่มประสิทธิภาพข่าวกรองต่างประเทศ : เชื่อมโยง สร้างเครือข่าย เพื่อชาติและประชาชน

จอมใจ กุลธานี
นักการข่าวชำนาญการพิเศษ
สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ (สชช.) เป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติงานข่าวกรองในประเทศและต่างประเทศ การต่อต้านข่าวกรองในประเทศและต่างประเทศ ข่าวกรองทางสารสื่อสาร การรักษาความปลอดภัยหน่วยงานรัฐฝ่ายพลเรือน และการเป็นศูนย์กลางบูรณาการงานข่าวกรองแห่งชาติ ทำหน้าที่ติดตาม ประเมิน และแจ้งเตือน สถานการณ์ในประเทศและต่างประเทศที่จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ หรือแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ และกระจายข่าวกรองไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เสนอแนะให้ข้อคิดเห็น และให้คำปรึกษาด้านข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนต่อนายกรัฐมนตรี สภาความมั่นคงแห่งชาติ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

สถานการณ์ปัจจุบันของข่าวต่างประเทศมีการนำเสนออย่างรวดเร็ว และสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างแพร่หลายผ่านทางสื่อออนไลน์ซึ่งมีความก้าวหน้าและมีโปรแกรมการแปลภาษาในเบื้องต้น

ประกอบกับประชาชนสนใจข่าวต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างมาก และต้องการทราบข่าวสารต่างประเทศอันเป็นผลประโยชน์หรือผลกระทบที่มาถึงตน ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ ขณะที่ข่าวต่างประเทศที่นำเสนอผ่านสื่อสารออนไลน์ทั้งในรูปแบบของสื่อปิด สื่อเปิด สื่อกึ่งปิด (ต้องเป็นสมาชิก หรือเสียค่าธรรมเนียมการเข้าเป็นสมาชิก) บางชิ้นข่าวมีลักษณะที่เป็นข่าวลวง การโฆษณาชวนเชื่อ และการบิดเบือนข่าวสารเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม หรือเพื่อทำลายภาพลักษณ์ของเป้าหมายอยู่อย่างมาก ทั้งนี้ การควบคุมด้านการรับรู้ข่าวสารอย่างถูกต้องเหมาะสมยังเป็นสิ่งที่ดำเนินการได้ยาก

จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประสานงานและการตรวจสอบข่าวสารทั้งกับหน่วยข่าวภายในและภายนอกประเทศให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ข่าวกรองต่างประเทศที่ถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็วสำหรับผู้มีอำนาจตัดสินใจกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และลงไปถึงภาคประชาชน ตามการปฏิรูประบบราชการ 4.0 กำหนดให้ข้าราชการเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญของการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงตามแผนปฏิรูปประเทศสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 โดยมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจัดสรรทุนฝึกอบรมสำหรับการพัฒนาสมรรถนะข้าราชการระดับชำนาญการพิเศษ หลักสูตรทักษะทางดิจิทัล (Digital Literacy) การสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovation)

และการประสานการทำงานร่วมกัน (Collaboration) เพื่อการทำงานในระบบราชการ 4.0 ที่ข้าราชการต้องกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง ไม่ยึดติดกรอบเดิม ๆ หรือรูปแบบการทำงานแบบเดิม ทำทลายและเปิดกว้างรับสิ่งใหม่ ๆ มุ่งเป้าหมายการทำงานร่วมกัน โดยทำอย่างร่วมแรงร่วมใจ แบ่งปันทรัพยากรเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ มีการเชื่อมโยงการทำงานผ่านระบบดิจิทัล ทำงานเชิงรุก มีความคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมจากสิ่งที่มีอยู่เดิม หรือสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ปฏิบัติงานโดยเน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง และยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ภาครัฐเป็นที่พึ่งของประชาชน ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากประชาชน

ผลการฝึกอบรมจากการเรียนและดูงานที่ไทย (สวนสามพรานโมเดล) การเรียนและการดูงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ญี่ปุ่น (มหาวิทยาลัยโตเกียว กระทรวงเศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรมญี่ปุ่น บริษัท IBM เมืองโยโกฮาม่า และบริษัท Withfluence ซึ่งทำการตลาดเชิงอิทธิพลผ่านสื่อสังคมออนไลน์) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งระหว่างผู้เข้าอบรมจากทั้ง 14 หน่วยงาน และจากอาจารย์คนไทยและคนญี่ปุ่นผู้มีประสบการณ์สูง เพื่อส่งเสริมให้มีแนวคิดในการนำมาประยุกต์ใช้กับองค์กร

การวิเคราะห์ปัญหาด้านข่าวกรองต่างประเทศใน สชช. สามารถแยกได้ดังนี้

1. การใช้ทรัพยากรร่วม (เช่น ฐานข้อมูล) และการเชื่อมโยง หรือการสร้างเครือข่ายกับทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกยังไม่มากพอ และยังไม่ได้นำจุดเด่นของหน่วยข่าวต่าง ๆ มาร่วมกันบูรณาการทางการข่าวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การมีกฎระเบียบและขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อนของราชการ (Red Tape) ซึ่งคล้ายกับหลายหน่วยงานภาครัฐของไทย ทำให้เกิดความล่าช้าในการแจกจ่ายผลผลิตข้าวกรองในลักษณะที่เป็นประจำไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การเป็นหน่วยงานที่นำเสนอข่าวสารเฉพาะผู้มีอำนาจตัดสินใจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาตลอด ทำให้ไม่มีประสบการณ์ในการเผยแพร่ความรู้ข้าวกรองต่างประเทศแก่ประชาชน โดยเฉพาะในลักษณะที่เป็นประเด็นที่น่าสนใจ หรือข้อมูลที่น่าติดตาม เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน และเพื่อให้ประชาชนได้รับข้าวกรองต่างประเทศที่เป็นประโยชน์อย่างถูกต้อง เหมาะสม และรวดเร็ว

ข้อเสนอและแผนปฏิบัติงานในการเพิ่มประสิทธิภาพข้าวกรองต่างประเทศในการเชื่อมโยง สร้างเครือข่าย เพื่อชาติและประชาชน มีดังนี้

1. การเสริมสร้างทัศนคติการร่วมแรงร่วมใจทำงาน (Collaboration) และแบ่งปันข้อมูลเพื่อสร้างผลประโยชน์ร่วมกัน (win-win solution) ในการเสนอข้าวกรองต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพทั้งในด้านเนื้อหาที่ลุ่มลึก แม่นยำ รวดเร็ว รอบด้าน แต่เป็นการทำงานเพื่อชาติและประชาชน และต้องใช้ในการอ้างอิงแหล่งข่าวที่ได้มาตามความเหมาะสม

2. การเร่งบูรณาการทางการข่าวทั้งภายในหน่วยงาน และกับหน่วยข่าวอื่น ๆ โดยอาจจะเชื่อมโยงฐานข้อมูลข่าวสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือการจัดประชุมระดมสมองร่วมกันในประเด็นข่าวต่างประเทศที่จำเป็นต้องมีองค์ความรู้จากหน่วยนโยบายและหน่วยปฏิบัติในส่วนกลางหรือในส่วน

ภูมิภาค เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้าน สามารถปฏิบัติได้จริง และเพิ่มการปรับระบบทำงานเป็นดิจิทัลมากขึ้น เพื่อให้รวดเร็ว และลดการใช้กระดาษ

3. การรับ - ส่ง ข่าวสาร และการแลกเปลี่ยนข่าวกรองต่างประเทศ ในลักษณะที่เป็นประจำทั้งภายใน สขช. และกับหน่วยงานอื่น ผ่านช่องทางสื่อสารออนไลน์ที่เป็นของรัฐ เช่น ระบบ G-Chat ในการผลิตและกำกับตรวจสอบ

4. การเสนอข่าวกรองต่างประเทศในลักษณะที่เป็นประเด็นที่น่าสนใจ หรือข้อมูลที่น่าติดตาม และเป็นประโยชน์ให้แก่ประชาชน ตามระบบราชการ 4.0 ที่เน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen-centric) อันจะเป็นการสร้างการรับรู้และการยอมรับจากประชาชน ด้วยการจัดทำลิงค์ในเว็บไซต์ของ สขช. ในด้านข่าวกรองต่างประเทศ ซึ่งอาจมีการนำเสนอในลักษณะของการเล่าข่าวให้ความรู้ การสัมภาษณ์อาจารย์ นักวิชาการ ในประเด็นที่น่าสนใจผ่านเว็บไซต์ของ สขช. หรือช่องทางสื่อสารออนไลน์อื่น ๆ และมีช่องทางให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อจะได้ทราบถึงความต้องการ และกระแสวิพากษ์วิจารณ์การนำเสนอข่าวกรองต่างประเทศเชิงรุกในลักษณะดังกล่าว ซึ่งจะช่วยให้ สขช. มีส่วนเป็นผู้ประกอบการสาธารณะ (Public Entrepreneurship)

5. การเพิ่มบุคลากรด้านเทคโนโลยีสื่อสาร หรือการนำ outsource มาใช้ในการช่วยดูแล ควบคุม และตรวจสอบระบบฐานข้อมูลข่าวกรองต่างประเทศในการเชื่อมโยงและสร้างเครือข่าย การสร้างช่องทางสื่อสารออนไลน์ต่าง ๆ กับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ และกับประชาชน รวมถึง

การติดตามดูการตอบสนองการสื่อสารของประชาชนที่มี feedback ซึ่งจะต้องมุ่งเน้นเรื่องการรักษาความปลอดภัยเป็นสำคัญยิ่งยวด

ในส่วนของการติดตามผล พิจารณาว่าชาวกรองต่างประเทศ มีประสิทธิภาพมากขึ้นในด้านความลุ่มลึก แม่นยำ รวดเร็ว ให้แก่ผู้มีอำนาจ ตัดสินใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้แก่ภาคประชาชน โดยจะมีการสำรวจความพึงพอใจของหน่วยต่าง ๆ และพิจารณาจากประชาชนที่เข้าดูและใช้ประโยชน์จากชาวกรองต่างประเทศจากลิงค์ของเว็บไซต์ของ สชช. และดูจาก feedback ของประชาชนที่ได้รับมาด้วย

การเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานและการแบ่งปันทรัพยากร ร่วมกัน เพื่อมุ่งประโยชน์สูงสุดในการเพิ่มประสิทธิภาพชาวกรอง ต่างประเทศ เป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก นอกจากนี้ การประสานและบูรณาการ กับภาคส่วนอื่น ๆ การร่วมแรงร่วมใจ (Collaboration) ระหว่างหน่วยข่าว โดยยึดมั่นผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อชาติและประชาชน ก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการทำให้ชาวกรองต่างประเทศเป็นที่น่าเชื่อถือ แม่นยำ และมีความ ลุ่มลึก สามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการ รวมถึงสะท้อนการบูรณาการทางการข่าวที่ได้ประโยชน์โดยถึงจุดเด่น ของแต่ละหน่วยมาร่วมกันทำงาน สิ่งเหล่านี้เป็นความยากที่ต้องสร้าง การพึ่งตระหนักจากรู้จากทุกระดับของคนในองค์กร